

Szakmai beszámoló
a körmendi Dr. Batthyány Strattmann László Múzeum
kijelölt néprajzi anyagának állagmegóvó
tisztítása és konzerválása című pályázathoz

Pályázat felelőse: Móricz Péter intézményegység vezető
Szakmai beszámoló: Kiss Ernő Csaba Állományvédelmi és
Restaurátor Osztályvezető
Készítés ideje: 2014. 09. 21.

Előzmények:

A múzeum jelentős mennyiségű és minőségű néprajzi és ipartörténeti gyűjteménnyel rendelkezik. Az elmúlt évtizedek során a raktárhiánnyal küzdő intézménynek az anyagát többször is költöztetnie kellett. A jelenlegi helyére csak néhány éve került tárgyakon a viszontagságos évek nyomot hagytak. Az anyag nagy része poros és sok esetben rovarfertőződés nyomait lehetett látni.

A pályázat keretén belül a cél a preventív műtárgyvédelem, az anyag rovarmentesítése, állagmegóvó tisztítása és konzerválása, valamint egy áttekinthető raktári rend kialakítása.

Korábbi tárolás

Rovarfertőzés nyomai

Pályázati eredmény:

A pályázatnak köszönhetően a kezelésre kijelölt néprajzi tárgyak rovarmentesítése megtörtént. Az egész anyag tisztítását, a fatárgyak állagmegóvó konzerválását, a fémtárgyak cseravas passzíválását a Savaria Múzeum restaurátorai elvégezték.

A munkafolyamatok végeztével az egész kezelésen átesett tárgycsoport, megfelelő raktári rendben nyert elhelyezést.

Konzerválás utáni elhelyezés

További célok:

A következő lépésben a gyűjtemény többi részének a preventív konzerválása és egy könnyen áttekinthető raktári rendben való elhelyezése. A lehetőségektől függően, akár több lépcsőben történhet a megvalósítás, a gyűjtemény szakaszokra osztásával.

Preventív konzerválás menete:

Rovarmentesítés:

A gázzal történő rovarmentesítést, hatósági engedéllyel rendelkező gázmester végezte. Több mint egy évtizede végez ilyen irányú feladatokat a Savaria Múzeumban, tehát kellő múzeumi tapasztalatokkal rendelkezik.

A tárgyak egy, a gázmester által kijelölt helyiségbe lettek összegyűjtve, és a nyílászárók légmentes lezárása után történt az elgázosítás. A további munkálatok két hetes szellőztetés után kezdődtek meg.

Gázosításhoz összerakott tárgyak

Tisztítás:

A tisztítást a szabadban történő vizes mosással végeztük. A nagyobb arra alkalmas tárgyakat magasnyomású mosóval, a kisebb és kényesebb tárgyakat portalanítás után kézi tisztításnak vetettük alá. A vizes anyagot napon szárítottuk, gyakran forgatva a tárgyakat.

Tisztítás magasnyomású mosóval

Portalanítás

Nedves tisztítás

Portalanítás

Konzerválás:

A tisztítás és a teljes száradás után a fatárgyak valamint a kópicok és zsomborok xylamonos kezelést kaptak, mely megakadályozza a visszafertőzést egy időre. A festett felületeket művész lakklenolajjal töröltük át vékonyan. Az eszközök vas részeit csersavas páccal és szilikonzsírral kezeltük.

A tárgyak xylamonos konzerválása

A tárgyak elhelyezése:

A tisztítás és konzerválás után a tárgyak előre meghatározott raktári rendben lettek elhelyezve, a polcokkal beépített raktárhelyiségekben. Ahol szükséges ott a agro- fátyol fóliás takarással biztosítottuk a pormentes raktározást.

A tárgyak elhelyezése a raktár polcain

A tisztított, konzervált műtárgyak jegyzéke

Leltári szám	Megnevezés
68.519.1.	Famozsár
69.548.1.	Körmend város címere
76.744.2.	Kis famozsár
68.520.1.	Famozsár
79.815.11.2.	Mozsár törője
68.520.2.	Famozsár törője
68.519.2.	Famozsár törője
80.869.2.	Gyümölcsös kosár
79.833.54.	Mángorló
79.833.34.1.	Kölestörő famozsár törője
80.869.3.2.	Igaszeg
71.582.2.	Famozsár törője
61.128.1.1.	Kölestörő mozsár
68.518.1.	Nagy famozsár
71.582.1.	Famozsár
76.743.2.	Kölestörő mozsár
79.833.34.2.	Kölestörő famozsár
79.833.35.2.	Kölestörő famozsár
80.869.32.1.	Famozsár
79.833.9.	Gereben
79.833.8.	Gereben
79.833.7.	Gereben
76.747.1.	Közepes gereben
76.748.1.	Nagy gereben
76.746.1.	Kicsi gereben
80.869.35.	Gereben
65.381.8.	Gereben-kicsi
70.573.1.	Méhkas
79.833.30.	Nagyméretű kópic
80.869.2.	Gyümölcsös kosár
74.687.2.	Víztartó födele
84.4.3.	Prés
76.744.1.	Gabonamérő hordó
64.10.1.	Lábas
64.10.10.	Gyümölcsös kosár
64.10.4.	Kis zsombor
64.10.3.	Evőeszköz tartó kosárka
79.795.1.	Mángorló
80.868.1.	Mángorló
80.844.2.	Sütőlapát
80.869.27.	Kenyérsütő lapát
79.815.10.	Lekvárfőző fakanál
68.523.6.	Tartó
64.80.1.	Fokhatároló állvány
64.35.1.	Foklatartó

78.778.1.	Fa medence
68.518.2.	Nagy famozsár törője
79.833.48.	Kenyérdagasztó teknő
80.869.18.	Teknőállvány
79.815.5.	Liszt szita
79.815.4.	Szita tarhonyakészítéshez
66.13.11.	Liszteslapát
68.523.8.	Búzamérő lapát
78.788.1.	Lisztmérő lapát
64.340.2.	Lapicka
64.99.1.	Lapicka
65.381.39.	Lapicka
68.523.9.	Lisztmérő lapát
79.815.9.	Zöldség és káposzta reszelő
71.603.1.	Káposztagyalu
79.833.58.	Tökgyalu
64.50.1.	Kupa-sótartó
64.51.1.	Kupa-paprikatartó
72.641.1.	Kupica
64.53.1.	Kupa
64.52.1.	Kupa-pálinkás
79.828.4.	Facsiptető
80.839.2.	Fakalapács
77.76.4.67.	Hurkatöltő bádogg hüvelye
77.76.4.68.	Hurkatöltő töltőhengere
79.819.9.	Csirketöltő tömőfa
79.819.8.	Csirketöltő
71.611.1.	Mángorló
72.639.1.	Lapicka-rumpa
79.833.56.	Mángorló
76.745.1.	Nagyalakú mángorló
68.523.7.	Lapicka
64.98.1.	Lapicka
79.833.33.	Alumínium mosómasina
80.869.19.	Zsír sütő serpenyő
64.48.1.	Teknő kaparó
80.853.1.3.	Vajköpülő rúdja
79.833.38.1.	Vajköpülő faedény
79.833.38.3.	Köpülő fa
64.85.1.	Háromszög alakú vasháromláb
64.84.1.	Kör alakú vasháromláb
79.833.2.	Csévélő rokka
79.833.1.	Kecskerokka
80.869.12.	Nagy vaslábás
79.833.18.	Kétfülű vasházék
79.833.19.	Kétfülű vasházék
80.869.26.	Kurugla
80.869.16.	Teknő állvány

79.815.6.	Disznóölési fateknő
61.14.1.	Mozsár
65.381.19.	Vízmerítő horog
79.815.8.	Kenyérsütéshez fateknő
68.523.1.	Kis zsírosbödön
80.869.4.	Vízhordó
79.820.1.2.	Zsírosbödön teteje
79.815.13.	Zsírosbödön fából
79.833.4.	Gyermek etetőszék
78.775.2.4.	4 lábú ülőke, fejőszék
71.606.1.	Csizmadia szék
71.608.1.	Támlásszék
64.94.1.	Fejőszék
79.833.38.2.	Vajköpülő faedény felső része
80.869.6.1.	Mozsár
79.833.35.2.	Kölestörő mozsár+törője
65.331.7.	Dergáló
79.574.1.	Zsombor
68.623.6.	„Tartó” kampóval
69.548.2.	Mángorló henger
71.620.16.	Fűszertartó fa
80.950.2.	Alumínium mosó masina
78.819.10.	Alumínium mosó masina
80.853.23.	Vajköpülő
80.842.1.	Bölcső
64.46.1.	Húsfogó villa
64.45.1.	Csípővas
85.201.1.	Alumínium mosó masina
70.564.1.	Rokka
74.690.1.	Csizmahúzó
74.694.1.	Rokka orsója (2db)
79.826.2.	Csizmahúzó
80.843.1.	Csizmahúzó
72.438.1.	Láda fém pánttal
65.381.2.	Téka, fali
71.582.6.	Fejőszék
79.833.1.	Rokka
79.833.2.	Rokka cserélő
79.833.3.	Rokka
80.840.1.	Rokka
71.521.1.	Fa pad, támlás
79.833.37.	Polc fából
77.760.1.	Vaskereszt (Jézus)
77.759.1.	Veleméri kopjafa
77.758.1.	Veleméri kopjafa
61.126.1.	Fa nyél
64.6.1.	Tányértartó polc, ruha fogással
65.381.3.	Fa szerszám

61.29.3.	Fa láda
77.640.2.	Fa láda
77.764.69.	Amerikai utazóláda
70.567.1.	Fuvola
70.558.2.	Fa képeret
65.406.1.	Viharlámpa
65.381.1.	Asztal
64.46.1.	Húsfogó villa
64.45.1.	Csípóvas
85.31.1.	Kismozsár
85.29.1.	Máktörő
85.34.1.2.	Kölestörő mozsár törője
85.34.1.1.	Kölestörő mozsár
85.200.1.	Dergáló
85.15.2.	Gereben
85.197.1.	Gereben
85.15.1.	Gereben
85.198.1.	Gereben
85.70.1.	Méhkas
85.57.1.	Evőeszköz tartó
85.69.1.1.	Méhkas
85.56.1.	Méhkas
85.59.1.	Ökörkalap
85.76.1.	Kenyérszakajtó-kosár
85.61.1.	Szatyor
85.63.1.	Gyümölcsbordó kosár
85.74.1.	Gabonamérő
85.72.1.	Gabonamérő
85.73.1.	Gabonamérő
85.35.1.	Sütőlapát
85.36.1.	Sütőlapát
85.37.1.	Sütőlapát
85.17.1.	„Medence” teknő
85.160.8.	Szitatartó
85.160.1.	Liszt szita
85.23.1.	Lapicka
85.193.1.	Pereclapát
85.183.1.	Sajtprés
85.156.1.	Tökgyalu
85.160.9.	Tökgyalu
85.153.1.	Tökgyalu
85.180.1.	Fatál
85.25.1.	Húsklopfoló
85.179.1.	Fatányér
85.160.7.	Krumplitörő
85.160.6.	Krumplinyomó
85.178.1.	Sótartó
85.188.1.	Evővilla

85.155.1.1.	Fánk készítő
85.154.1.	Tésztakészítő rács
85.160.5.	Krumplinyomó
85.160.4.	Húsvágó bárd
85.190.1.	Evővilla
85.189.1.	Evővilla
85.159.1.	Kalácssütő
85.160.2.	Bádog mérőpohár
85.160.3.	Bádog mérőpohár
85.24.1.	Mángorló
85.194.1.2.	Vajköpülő felső része
85.32.1.	Kemencekaparó, szénvonó
85.75.1.	Zsírosbödön
85.20.1.1.	Alumínium mosó masina
85.184.1.1.	Vajköpülő
88.8.1.1.	Máktörő mozsár
86.33.1.	Kölestörő mozsár+törője
93.8./13.	Dergáló
93.8./11.	Kópic
86.81.136.	Zsombor, közepes
87.9.141.	Bak
87.9.143.	Bak
87.9.142.	Bak
87.9.129.1.	Dagasztó teknő
87.9.128.1.	Dagasztó teknő
87.214.1.	Postaláda
87.215.1.	Postaláda
87.13.1.	Csapófa gabonamérője
87.9.154.	Cukorkészítő márványlap
87.9.152.1.	Munkaasztal, fiókos
93.8./6.	Fa medence
89.4.2.	Fenőkés élesítő, „STREJMER”
89.4.3.	Disznóölő kés
89.4.1.	Disznóbontó bárd
91.1.6.	Rumpli
87.9.112.1.	Cukor szita
89.3.5.	Pakfon kanál
89.2.2.	Búgócsiga nyele
89.3.6.	Pakfon kanál
89.3.1.	Kés, konyhakés
89.3.5.	Pakfon kanál
89.3.3.	Fanyelű villa
89.3.4.	Pakfon villa
87.163.1.	Fakés
89.3.2.	Evő villa
87.209.1.	Kályhacső
87.28.1.1.	Vajköpülő
87.17.1.	Háromláb

87.16.1.	Háromláb
89.11.	Mézpörgető
87.214.1.	Postaláda
87.215.1.	Postaláda
87.86.1.	Asztalka
93.8./4.	Tálas
91.16.	Festéktörölő katonaláda
93.8.2.	Fa bölcső
87.9.139.1.	Vásározó láda
87.9.138.1.	Utazó láda
93.8./16.	Híd lámpa
87.224.1.	Lámpa
93.8./18.	Fém Mária kép
93.8./12.	Egyengető szekerce
91.15.	Mészáros bárd
85.202.1.	Csizmalehúzó
95.10.154.	Dergáló
95.10.292.	Fa mozsár
95.10.306.	Fa mozsár
95.10.494.	Diótörő
95.10.86.	Famozsár
95.10.412.	Máktörő mozsár
95.10.8.	Dió, mák, só törő mozsár+törője
95.10.401.	Máktörő, diótörő famozsár
95.10.469.	Máktörő mozsár+fája
95.10.493.	Famozsár+fatörő
95.10.336.	Kölestörő+mozsár
95.10.379.	Kölestörő mozsár+ törő
95.10.357.	Kölestörő mozsár+törő
95.10.379.	Kölestörő mozsár+törő
95.10.336.	Kölestörő mozsár
95.10.357.	Kölestörő mozsár+törő
95.10.386.	Dergáló
95.10.524.	Dergáló
95.10.370.	Gereben
95.10.390.	Gereben
95.10.523.	Gereben
95.10.116.	Gereben
95.10.510.	Gereben
95.10.465.	Gereben
95.10.344.	Dergáló
95.10.399.	Dergáló
95.10.368.	Dergáló
95.10.477.	Nagy kópic
95.10.497.	Kópic fedővel
95.10.333.	Kópic
95.10.451.	Fedeles kópic
95.10.567.	Kópic, tyúkól környéke

95.10.498.	Kópic
95.10.566.	Méhkas, tyúkól környéke
95.10.322.	Zsombor
95.10.325.	Zsombor
95.10.382.	Mérő, gabonamérő
95.10.435.	Kenyértartó
95.10.492.	Kiskópic
95.10.140.	Zöldségeskosár
95.10.104.	Zsombor, véka, szakajtó
95.10.109.	Tojásos zsombor, véka
95.10.129.	Kisvegni szakajtó
95.10.141.	Gyümölcsös kosár, hasított vessző tárolásra
95.10.362.	Tojástartó
95.10.60.	Magszárító
95.10.321.	Magszárító
95.10.448.	Szalmafonatos méhkas
95.10.568.	Méhkas
95.10.44.	Nyárfa tekenő
95.10.383.	Kézi malom
95.10.133.	Sütőforma
95.10.123.	Nokedliszaggató
95.10.132.	Őzgerinc forma
95.10.130.	Négyoldalas reszelő
95.10.128.	Négyoldalas reszelő
95.10.136.	Pecsenyeforgató lapát
95.10.81.	Rugós habverő
95.10.131.	Merőkanál, zománcozott
95.10.127.	Krumpli vagy zsírnyomó
95.10.126.	Tölcsér, alumínium
95.10.125.	Tésztaszaggató
95.10.135.	Tésztaszaggató
95.10.80.	Acéldrót habverő
95.10.134.	Reszelő
95.10.597.	Kenyérsütő lapát
95.10.54.	Péklapát
95.10.23.	Beles tekenő, bélmosó medence
95.10.398.	Mángoló henger
95.10.358.	Mángoló fa hengerrel
95.10.588.	Hurkás tekenő
95.10.93.	Fatüzeléses kézi disznó pörzsölő
95.10.598.	Kovácsolófa
95.10.513.	Rumpli
95.10.74.	Rumpli
95.10.468.	Rumpli
95.10.120.	Rumpli mosómasina
95.10.334.	Mosómasina Rumpli
95.10.470.	Lószórszita fakerettel
95.10.506.	Terménymerő lapát

95.10.323.	Uborkagyalu
95.10.599.	Káposztagyalu
95.10.124.	Tésztaszűrő
95.10.372.	Kávédaráló
95.10.619.	Italmérő
95.10.138.	Diótörő
95.10.486.	Vajköpülő
95.10.76.	Kézi ágfűrész
95.10.373.	Pipatórium
95.10.493.	Famozsár+ fatörő
95.10.358.	Mángorlófa hengerrel
95.10.489.	Mángorlófa
95.10.369.	Mángorló
95.10.332.	Lapickázó szék
95.10.82.	Mángorló
95.10.312.	Káposztagyalu
95.10.445.	Vajköpülő
95.10.320.	Vajköpülő
95.10.604.	Köpülő
95.10.396.	Öntött vaslábas
95.10.576.	Vas fazék
95.10.296.	Vízhordó kanna
95.10.68.	Vasháromláb
95.10.317.	Vasaló, lábbal együtt
95.10.347.	Teknő
95.10.606.	Beles tekenyő
95.10.103.	Bortöltő sajtár
95.10.85.	Fából készült zsírosbödön
95.10.307.	Zsírosbödön fából
95.10.371.	Vajköpülő
95.10.387.	Támlás szék
95.10.364.	Támlás szék
95.10.28.	Festett, faragott szék
95.10.603.	Fejőszék
95.10.373.	Pipatórium
95.11.1.	Kópic
95.11.5.	Szita
95.11.85.	Gyalu
95.11.7.	Mángorló
95.11.81.	Teknő
95.11.95.	Daráló
95.1.17.1.	Fém sajtoló szerkezet
95.10.344.	Dergáló
2002./16.	Kópic
2002.16.	Kópic
98.41.	Magszárító
2001.9.74.	Zöldség vágó
95.10.79.	Kézi ágfűrész

95.10.113.	Paradicsom paszírozó
95.10.108.	Paradicsom paszírozó
95.10.612.	Zsírosbödön tetővel
2001.9.73.	Szék
2004.27.1.	Háromlábú kisszék
2004.22.1.	Kisszék
95.10.601.	Rokka, fekvő
95.10.601.	Rokka
95.10.381.	Rokka
95.10.375.	Rokka
95.10.356.	Rokka (kecske)
95.10.355.	Csizmalehúzó (női)
95.10.314.	Csizmalehúzó
95.10.308.	Csizmalehúzó
95.10.473.	Csizmalehúzó
95.10.360.	Csizmalehúzó
95.10.411.	Függőnytartó
2008.16.1.	Fa ágyvég
95.10.388.	Tálas
2001.9.24.	Fa kereszt
95.10.329.	Fejfa
95.10.23.	Kopjafa
95.10.26.	Falikép
95.10.437.	Terménytároló fa láda
95.10.551.	Zászlótartó rúd
95.10.407.	Bányászlámpa
95.10.75.	Vaslapát
95.10.455.	Tejes köcsög
95.10.142.	Gyertyatartó fém
95.10.617.	Kukorica morzsoló
95.10.144.	Szenteltvíz tartó
95.10.535.	Teáscsésze
95.10.108.	Paradicsom passzírozó
95.10.505.	Sótartó
2001.9.72.	Fa bútordísz
95.10.520.	Vízmerő kampó
95.10.438.	Licselehúzó
95.10.446.	Gyorsfőző
95.10.143.	Fából készült feszület
95.10.19.	Kulacs fából, csikóbőrös
95.10.45.	Méhvizsgáló doboz
95.10.403.	Óratartó tok
95.10.122.	Libatömő
95.10.415.	Vízszintes motolla
95.10.469.	Máktörő mozsár+fája
95.10.478.	Ringó bölcső
95.10.304.	F.B. Ringó bölcső
99.103.	F.B. Ringó bölcső

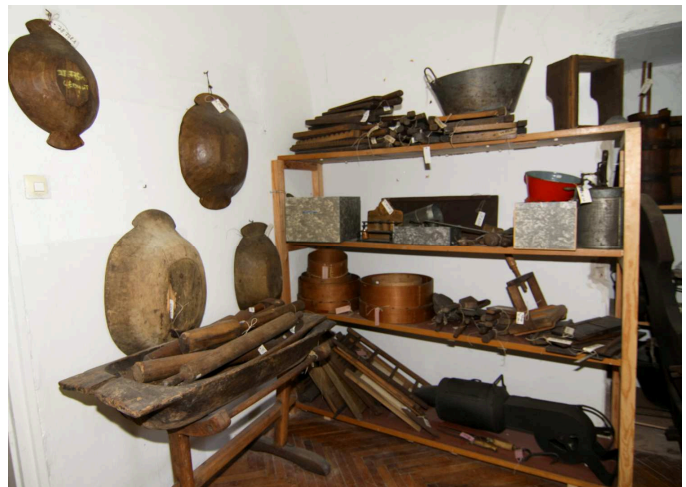
95.10.496.	Faragott függő bölcső
95.10.466.	F.B.
99.103.	Mérésre használt állvány+darabjai
99.103.	1 db zöld ládába
95.10.84.	Tükör, fakeretes, csiszolt
98.14.	Utazó láda
95.10.467.	Láda (amerikai utazóláda)
95.10.62.	Vendéglős céhláda
95.10.87.	Kép Bocskay István
95.11.123.	Fém címer
95.10.550.	Körmenetei lámpa 2 db
95.10.471.	Bakterlámpa
95.10.67.	Viharlámpa
95.10.521.	Gyertyás istálló lámpa
95.10.618.	Viharlámpa
95.10.298.	Kávédaráló
95.10.114.	Fából készült kávédaráló
95.10.121.	Petróleum lámpa
95.10.78.	Hurka, kolbász töltő
95.10.1.	Tűzfogó csípővas
95.10.621.	Petróleum lámpa
95.10.361.	Merőkanál
95.10.77.	Töltött csirketöltő
95.10.359.	Húsvilla
95.10.24.	Vasaló
95.10.32.	Szecsődi Molnár Lajos arckép
95.10.529.	Mosófa
2001.9.37.	Faragott bot
95.11.83.	Kanalas fúró

A kivitelezésben részvevő restaurátorok:

Ferencz Eszter, Gereben Zsófia, Kiss Ernő Csaba, Kusztor Gergely, Nagy Rebeka, Udvardi Balázs

Fotódokumentáció:

Tisztítás előtti állapot

Tisztítás előtti állapot

Rovarfertőzés nyomai

Tisztítás:

Száraz tisztítás

Nedves tisztítás

Konzerválás:

Konzerválás

A tárgyak elhelyezése:

Raktári rend kialakítása